

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДУ «ІНСТИТУТ ЕПІДЕМІОЛОГІЇ ТА ІНФЕКЦІЙНИХ ХВОРОБ
ім. Л.В. ГРОМАШЕВСЬКОГО НАМН УКРАЇНИ»
ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «ВСЕУКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ МІКРОБІОЛОГІВ,
ЕПІДЕМІОЛОГІВ ТА ПАРАЗИТОЛОГІВ ІМЕНІ Д.К. ЗАБОЛОТНОГО»
ВСЕУКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ ІНФЕКЦІОНІСТІВ
НАЦІОНАЛЬНИЙ НАУКОВИЙ ЦЕНТР «ІНСТИТУТ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ
ТА КЛІНІЧНОЇ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ»
КАФЕДРА ЕПІДЕМІОЛОГІЇ ЛЬВІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО
УКРАЇНСЬКА ВІЙСЬКОВО-МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ
ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖПРОДСПОЖИВСЛУЖБИ У М. КИЄВІ

ІНФЕКЦІЙНІ ХВОРОБИ СУЧАСНОСТІ: ЕТІОЛОГІЯ, ЕПІДЕМІОЛОГІЯ, ДІАГНОСТИКА, ЛІКУВАННЯ, ПРОФІЛАКТИКА, БІОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА

Матеріали науково-практичної конференції
з міжнародною участю, присвяченої щорічним «Читанням» пам'яті
академіка Л.В. Громашевського та приуроченої
до 25-річчя Національної академії медичних наук України
(Київ, 11 – 12 жовтня 2018 року)

*За редакцією чл.-кор. НАМН України В.І. Задорожної,
д. мед н. Т.А. Сергеевої*

Київ – 2018

MINISTRY OF HEALTH OF UKRAINE
NATIONAL ACADEMY OF MEDICAL SCIENCES OF UKRAINE
SI «L.V. GROMASHEVSKY INSTITUTE OF EPIDEMIOLOGY AND INFECTIOUS DISEASES
NAMN OF UKRAINE»
PUBLIC ORGANIZATION «D.K. ZABOLOTNY UKRAINIAN ASSOCIATION OF
MICROBIOLOGISTS, EPIDEMIOLOGISTS AND PARASITOLOGISTS»
NATIONAL SCIENTIFIC CENTER «INSTITUTE OF EXPERIMENTAL AND CLINICAL
VETERINARY MEDICINE»
EPIDEMIOLOGY DEPARTMENT AT DANYLOHALYTSKY LVIV NATIONAL MEDICAL
UNIVERSITY
UKRAINIAN ASSOCIATION OF INFECTIONISTS
UKRAINIAN MILITARY MEDICAL ACADEMY
GENERAL DIRECTORATE OF THE STATE SERVICE ON FOOD AND CONSUMER
PROTECTION IN KIEV

Infectious diseases of modern times: etiology, epidemiology, diagnosis, treatment, prevention, biological safety

Materials of Scientific and Practical Conference with international
participation Annual «Reading» in the memory
of Academician L.V. Gromashevsky
confined to the 25th anniversary of the
National Academy of Medical Sciences of Ukraine
(Kyiv, October 11 – 12.2018)

Edited by VI Zadorozhna and TA Sergeyeva

Kyiv – 2018

I-74 Інфекційні хвороби сучасності: етіологія, епідеміологія, діагностика, лікування, профілактика, біологічна безпека : матеріали науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті академіка Л.В. Громашевського та 25 – річчю Національної академії медичних наук України» (Київ, 11 – 12 жовтня 2018 р.). – К., 2018. – 204 с.

У збірці надано матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю, в яких висвітлено актуальні теоретичні та практичні аспекти сучасної інфектології. В публікаціях розглянуто широке коло питань соціально значущих інфекцій, емерджентних, реемерджентних, рідкісних інфекційних хвороб, природно-осередкових захворювань, завізних інфекцій, що потребують здійснення заходів із санітарної охорони території; епідеміологічного нагляду та протиепідемічної роботи з урахуванням територіальних особливостей; сучасний стан та новітні підходи до діагностики інфекційних хвороб, індикації та ідентифікації збудників інфекційних хвороб людини і тварин та спільних для людей і тварин; сучасні досягнення, проблеми та перспективи терапії інфекційних та паразитарних хвороб; антибіотикорезистентність та шлях її подолання; актуальні питання вакцинопрофілактики та імунотерапії інфекційних хвороб; клініко-епідеміологічні аспекти інфекцій, пов'язаних з наданням медичної допомоги; проблеми біобезпеки та біозахисту в світі та в Україні.

Матеріали подані мовою оригіналу.

Редакційна колегія не обов'язково повністю поділяє думку авторів. За вірогідність викладених фактів, цифрового матеріалу, прізвищ, імен, дат та інших фактів несуть відповідальність автори.

УДК 616.9(082)

<i>Макарова В.І., Поливянна Ю.І., Райлян М.В., Полякова Л.І., Чумаченко Т.О.</i>	
СУЧАСНІ ПРОЯВИ САЛЬМОНЕЛЬОЗНОЇ ІНФЕКЦІЇ В ХАРКІВСЬКОМУ РЕГІОНІ УКРАЇНИ	103
<i>Малиш Н.Г., Чемич М.Д., Кузьменко О.В.</i>	
ІНТЕГРОВАНА МОДЕЛЬ ПРОГНОЗУВАННЯ ЕПІДЕМІЧНОЇ СИТУАЦІЇ З ГОСТРИХ КИШКОВИХ ІНФЕКЦІЙ	105
<i>Марівський В.Ф., Комариця І.Л., Таранцов В.М.</i>	
ВПЛИВ КЛІМАТИЧНИХ ЗМІН НА ПОШИРЕНІСТЬ ТРАНСМІСИВНИХ ХВОРОБ	108
<i>Маричев І.Л., Брижата С.І., Процап О.І.</i>	
ЗАХВОРЮВАНІСТЬ НА КІР В УКРАЇНІ	110
<i>Марциновська В.А., Круглов Ю.В., Кислих О.М., Максимонок О.В., Сергеева Т.А.</i>	
FAST TRACK В УКРАЇНІ: ЧИ МОЖЛИВО ДОСЯГТИ ПОСТАВЛЕНІ ЦІЛІ	113
<i>Matveyeva S.L.</i>	
CYTOKINE PROFILE DEPENDING ON THYROID FUNCTION ACTIVITY IN TUBERCULOSIS PATIENTS	115
<i>Маціпура С.В., Паничев В.О., Павельєва М.М., Годована Н.І., Дементьєва Л.Я., Костюк О.А., Ільницька У.В.</i>	
РЕЗУЛЬТАТИ ЕПІДСПОСТЕРЕЖЕННЯ ЗА ЗАХВОРЮВАНІСТЮ НА КІР У ТЕРНОПІЛЬСЬКІЙ ОБЛАСТІ У 2017 – 2018 РОКАХ	116
<i>Міроненко А.П., Голубка О.С., Лейбенко Л.В., Радченко Л.В., Фесенко А.Ю., Онищенко О.В., Смутько О.Ю.</i>	
ГРИП В УКРАЇНІ В СЕЗОНІ 2017 – 2018 РР., ПРОГНОЗ НА НАСТУПНИЙ ЕПІДСЕЗОН	118
<i>Мохорт Г.А., Колеснікова І.П., Петрусевич Т.В., Зубленко О.В., Ковальчук А.В.</i>	
АНАЛІЗ ДИНАМІКИ ТА СТРУКТУРИ ІНФЕКЦІЙНОЇ СМЕРТНОСТІ В УКРАЇНІ (1965-2015)	120
<i>Нехороших З.М., Джуртубаєва Г.М., Пилипенко Н.В., Процишина Н.М., Єгорова О.О., Маньковська Н.М., Самойленко В.О.</i>	
ГЕНОТИПІЧНЕ ТА ФЕНОТИПІЧНЕ РІЗНОМАНІТТЯ ШТАМІВ FRANCISELLA TULARENSIS, ЩО ЦИРКУЛЮЮТЬ В УКРАЇНІ	122
<i>Оніщенко Н.В., Рябоконь О.В., Камишиний О.М.</i>	
АНАЛІЗ АСОЦІАЦІЇ ПОЛІМОРФІЗМУ ГЕНУ ІНТЕРЛЕЙКІНА-10 (rs 1800872) ЗІ СТУПЕНЕМ ТЯЖКОСТІ ПЕРЕБІГУ ОПЕРІЗУВАЛЬНОГО ГЕРПЕСУ У ДОРΟΣЛИХ	124
<i>Оперчук Н.І., Задорожна В.І.</i>	
ІМУНОЛОГІЧНИЙ МОНІТОРИНГ ПОПУЛЯЦІЙНОГО ІМУНІТЕТУ КОРУ В КІРОВОГРАДСЬКІЙ ОБЛАСТІ В ПЕРІОД 2004 – 2015 РОКІВ	127

¹В.І. Макарова, Ю.І. ¹Поливянна, ¹М.В. Райлян, ²Л.І. Полякова,
¹Т.О. Чумаченко
(epidemos@ukr.net)

СУЧАСНІ ПРОЯВИ САЛЬМОНЕЛЬОЗНОЇ ІНФЕКЦІЇ В ХАРКІВСЬКОМУ РЕГІОНІ УКРАЇНИ

¹Харківський національний медичний університет, Харків, Україна
²ДУ «Харківський обласний лабораторний центр
Міністерства охорони здоров'я України», Харків, Україна

Актуальність сальмонельозу визначається не тільки високим рівнем захворюваності, схильністю до групової захворюваності та можливістю епідемічного розповсюдження, превалюванням серед захворілих та померлих від сальмонельозу дітей раннього віку, але й біологічними властивостями збудника, який значно поширений в зовнішньому середовищі та є патогенним для багатьох видів тварин та людини, що, в свою чергу, обумовлює проблему сальмонельозу як хвороби, що є спільною для людей і тварин та впливає на ступінь біологічної безпеки продуктів харчування.

Метою даного дослідження було оцінити сучасні прояви сальмонельозу в Харківському регіоні України для визначення пріоритетних напрямів контролю даної інфекційної патології.

Матеріали та методи. За офіційними даними ДУ «Харківський обласний лабораторний центр Міністерства охорони здоров'я України» проведено ретроспективний епідеміологічний аналіз інтенсивності епідемічного процесу та структури захворюваності на сальмонельоз у Харківському регіоні України у 2015 – 2017 роках.

Результати. За результатами проведеного аналізу було виявлено, що середній показник захворюваності на сальмонельоз за період 2015 – 2017 роки в Харківському регіоні склав 43,12 на 100 тисяч (тис.) населення. Найбільшу кількість захворілих було зареєстровано в 2015 році – 1433 особи, інтенсивний (інт.) показник на 100 тис. населення дорівнював 52,65, у 2016 році відбулося зниження захворюваності на 30,5%, захворіло 996 осіб, інт. показник визначався на рівні 36,68 на 100 тис. населення, проте у 2017 році інтенсивність епідемічного процесу зросла на 8,6% і досягла 40,03 на 100 тис. населення.

Звертає увагу факт наявності щорічних епізодів групової захворюваності на сальмонельоз, причому, питома вага групової захворюваності серед усіх випадків хвороби, коливалась у незначному діапазоні – від 10,8% у 2015 році, 8,6% у 2016 році, до 8,3% у 2017 році. Групові випадки сальмонельозу реєструвались у сімейних осередках, у

дитячих навчальних закладах (ДНЗ) та серед відвідувачів закладів громадського харчування. За період спостереження в середньому щорічно виникали сімейні осередки з кількістю захворілих 5 – 6 осіб, в осередках в ДНЗ – по 2 – 3 дитини. В 2017 році було виявлено найбільшу кількість людей, які захворіли на сальмонельоз, після відвідування кафе та столової – 21 особу.

Слід відмітити високий відсоток бактеріологічного підтвердження діагнозу сальмонельоз, яке мало місце у 83,2% випадків в 2015 році, у 82,2% – у 2016 році, в 2017 році цей показник збільшився до 88,3%. При аналізі етіологічної структури збудників сальмонельозу було встановлено, що перші рангові місця займали *S. enteritidis*, *S. typhimurium*, *S. infantis*, їх частка в середньому за проміжок часу, що аналізується, склала 68,2%, 15,7%, 11,5% відповідно.

При аналізі вікової структури захворюваності встановлено, що частіше на сальмонельоз хворіють діти, їх питома вага у загальній захворюваності дорівнювала 78,4% у 2015 році, 73,09% у 2016 році, 70,1% у 2017 році. В 2015 році сальмонельоз було діагностовано у 1123 дитини, інт. показник на 100 тис. дитячого населення склав 268,03, в 2016 році відбулося зниження захворюваності дітей на 35,3%, захворіли 727 дітей, інт. показник дорівнював 171,89 на 100 тис. дитячого населення, в 2017 році зареєстровано незначний підйом захворюваності серед дітей – на 4,3%, кількість захворілих дітей – 758, інт. показник на 100 тис. дитячого населення – 178,03. Вивчення розподілу випадків сальмонельозу серед дітей різного віку, дозволило виділити вікові групи ризику. Так, найчастіше на сальмонельоз хворіли діти віком 1 – 4 роки та 5 – 9 років, у структурі захворюваності на сальмонельоз дитячого населення за три роки спостереження їх частка склала відповідно 60,0% і 21,5%, відсоток захворілих дітей віком до 1-го року дорівнював 9,8%, дітей вікової групи 10 – 14 років – 5,8%, вікової групи 15 – 17 років – 2,9%. Слід відмітити, що в 2017 році відбулося підвищення захворюваності на сальмонельоз дітей всіх вікових груп, в тому числі, в групі дітей до 1-го року на 13,4%, в групі 5 – 9 років – на 12,9%, в групі 10 – 14 років – на 17,0%, в групі 15 – 17 років – на 25,0%. Серед захворілих дітей дошкільного віку в середньому за 2015 – 2017 роки спостереження 55,4% не відвідували ДНЗ, середній відсоток захворілих школярів за відповідний проміжок часу дорівнював 17,4%.

При вивченні шляхів та факторів передачі збудника, виявлено, що провідним шляхом передачі сальмонел за період, що аналізується, був харчовий, його частка склала 91,3% в 2015 році, 93,02% в 2016 році, 93,9% в 2017 році, що відображає наявність проблем, пов'язаних з контролем за якістю продуктів харчування, їх приготування, збереження та реалізації. Серед харчових продуктів найчастіше фактором передачі

збудників були яйця – у 37%, м'ясні продукти – у 23,5%, молочні продукти – у 13,2%, кондитерські вироби – у 0,7 випадків, частка інших продуктів харчування склала 25,6%.

Висновки.

Проведений ретроспективний епідеміологічний аналіз виявив напружену епідемічну ситуацію по сальмонельозу в Харківському регіоні України, певні недоліки при організації контролю даної інфекційної патології. Для стабілізації ситуації, що склалася, необхідно підсилення контролю на всіх етапах забезпечення населення доброякісними та безпечними продуктами харчування – від заготовки, обробки, транспортування, збереження до реалізації та вживання – сумісними зусиллями служби громадського здоров'я України, державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів, ветеринарної служби, виведення з-під мораторію на планові перевірки підприємств, що виробляють м'ясну та молочну продукцію, птахофабрики, дитячі навчальні заклади, заклади громадського харчування тощо. Це диктує необхідність створення ефективної системи епідеміолого-епізоотичного нагляду за сальмонельозом як зооантропонозної інфекції в контексті концепції «Єдине здоров'я».

*Н.Г. Малиш, М.Д. Чемич, О.В. Кузьменко
(malysh.ng@gmail.com)*

ІНТЕГРОВАНА МОДЕЛЬ ПРОГНОЗУВАННЯ ЕПІДЕМІЧНОЇ СИТУАЦІЇ З ГОСТРИХ КИШКОВИХ ІНФЕКЦІЙ

Сумський державний університет, м. Суми, Україна

Гострі кишкові інфекції – поліетіологічна група, поширених інфекційних захворювань. Інтенсивність епідемічного процесу гострих кишкових інфекцій залежить від стану паразитарної системи та дії факторів середовища життєдіяльності.

Мета дослідження – оцінити вплив соціальних і природних факторів на динаміку захворюваності на сальмонельоз та шигельоз у Сумській області.

Матеріали і методи. За допомогою програми Statistica, а саме інструментарію даної програми: «Аналіз» / «Множинна регресія», використовуючи регіональні звіти про окремі інфекційні та паразитарні захворювання (ф.1, ф.2), звіти Головного управління статистики у Сумській області, звіти Сумського обласного центру гідрометеорології і

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДУ «ІНСТИТУТ ЕПІДЕМІОЛОГІЇ ТА ІНФЕКЦІЙНИХ ХВОРОБ
ім. Л.В. ГРОМАШЕВСЬКОГО НАМН УКРАЇНИ»
ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «ВСЕУКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ МІКРОБІОЛОГІВ,
ЕПІДЕМІОЛОГІВ ТА ПАРАЗИТОЛОГІВ ІМЕНІ Д.К. ЗАБОЛОТНОГО»
ВСЕУКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ ІНФЕКЦІОНІСТІВ
НАЦІОНАЛЬНИЙ НАУКОВИЙ ЦЕНТР «ІНСТИТУТ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ
ТА КЛІНІЧНОЇ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ»
КАФЕДРА ЕПІДЕМІОЛОГІЇ ЛЬВІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО
УКРАЇНСЬКА ВІЙСЬКОВО-МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ
ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖПРОДСПОЖИВСЛУЖБИ У М. КИЄВІ

ІНФЕКЦІЙНІ ХВОРОБИ СУЧАСНОСТІ: ЕТІОЛОГІЯ, ЕПІДЕМІОЛОГІЯ, ДІАГНОСТИКА, ЛІКУВАННЯ, ПРОФІЛАКТИКА, БІОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА

Матеріали науково-практичної конференції,
з міжнародною участю, присвяченої щорічним «Читанням» пам'яті
академіка Л.В. Громашевського та приуроченої
до 25-річчя Національної академії медичних наук України
(Київ, 11 – 12 жовтня 2018 року)

*За редакцією чл.-кор. НАМН України В.І. Задорожної,
д. мед н. Т.А. Сергєєвої*

Підп. до друку 08.10.2018 р. Формат 60×84 1/16.
Папір офсетний № 1. Гарнітура «Таймс».
Зам. № 5534/18. Наклад 150.

«СПД ФО «Коломіцин В.Ю.»
03179, м. Київ, вул. Котельникова, 95
Тел./факс (044) 501-35-69
Свідоцтво про державну реєстрацію
В02 № 257914 від 09.12.2002 р.